T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/774
KARAR NO : 2023/87
KARAR TR : 27/02/2023

ÖZET: Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkeziişleten davacı şirkete ait kurumunkamera kayıt sisteminin arıza yapması nedeniylekayıt yapmadığından bahisle,bu tarihlerdeki eğitimlere yönelikolaraködeneneğitim bedelinin 652 sayılı KHK'nın 43. maddesinin ikinci fıkrası gereğince iki katı tutarındatahsil edilmesi yolundaki işlemin iptali istemiyle açılan davanın İDARİ YARGI YERİNDEçözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : U. I. Ö. Eğ. Sağ. Rehabilitasyon Ltd. Şti.
Vekili : Av. H. C
Davalılar : 1- Korgan Kaymakamlığı (İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü)
2- Ordu Valiliği (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
Vekilleri : Av. S. D. G, Av.Z. A. A

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak Ordu ili Korgan ilçesinde Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi işleten müvekkili kurumda bulunan kamera sisteminin 30/12/2020-22/01/2021 tarihleri arasında kayıt yapmadığından bahisle, Ordu Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğünün, 07/01/2022 tarih ve E-8802389-855.02-40831582 sayılı Olur'u ve 21/12/2021 tarih ve Z.42012457.663.07-98 sayılı soruşturma raporuna istinaden, Korgan Kaymakamlığı İlçe Milli Müdürlüğü tarafından, 03/02/2022 tarih ve E-36581701 - 855,02- 42634850 sayı numarası ile verilen ve 135.820,80 TL'nin iki katınatekabül eden, 271.641,60 TL tutarındaki paranın kanuni faizleriyle birlikte alınmasına ilişkin cezanıniptaline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **KorganSulh Ceza Hakimliği 17/06/2022 tarih ve Değişik İş No.2022/27 sayıle,** itiraz konusu işlemin idari işlem niteliğinde olduğu, uyuşmazlığın çözümünde idare mahkemelerinin görevli bulunduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, itiraz edilmesi üzerine Fatsa Sulh Ceza Hakimliği 12/08/2022 tarih ve Değişik İş No.2022/1542 sayı ile itirazın reddine kesin olarak karar vermiş ve görevsizlik kararı kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; talep, idari para cezasına itiraza ilişkindir. İtiraz eden hakkında Ordu İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 30/12/2020 - 22/01/2021 tarihleri arasında kurumda bulunan kamera sisteminin kayıt yapmaması sebebiyle söz konusu tarihler arasındaki Korgan İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünce ilgili kuruma yapılan ödemelerin 2 katı (2x135.820,80 TL) olan bedelin itiraz edenden tahsiline karar verildiği, bu kararın ilgiliye 28/06/2018 tarihinde tebliğ edildiği, muterizin itiraz süresi içinde 28/06/2018 havale tarihli dilekçe ile bu karara itiraz ettiği görülmüştür.

Bursa BİM 2. İdare Dava Dairesi 2022/871 E. 2022/575 K. Sayılı kararında "Dava dosyasının incelenmesinden; davacı tarafından işletilen .....Merkezine 02/08/2019 ile 31/08/2019 tarihleri arasındaki döneme ilişkin yapılan ödemelerin, ödemelere esas kabul edilecek kamera kayıtları olmadan yapıldığının Eskişehir Valiliği Milli Eğitim Müdürlüğünce yaptırılan soruşturma üzerine .....raporu ile tespit edilmesi üzerine, yersiz olarak yapıldığından bahisle 652 sayılı KHK'nın 43/2.maddesi uyarınca anılan tarihler arasında ödemesi yapılan toplam 87.515,10 TL'nin iki katı olan 175.030,20 TL'nin yasal faiziyle birlikte geri ödenilmesinin istenilmesine ilişkin .....işleminin tesis edildiği, anılan işlemin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Dava konusu, 02/08/2019 ile 31/08/2019 tarihleri arasındaki döneme ilişkin yapılan ödemelerin yersiz olarak yapıldığından bahisle, 652 sayılı KHK'nın 43/2.maddesi uyarınca anılan tarihler arasında ödemesi yapılan toplam 87.515,10 TL'nin iki katı olan 175.030,20 TL'nin yasal faiziyle birlikte geri ödenilmesinin istenilmesine ilişkin işlemin niteliği itibariyle idare hukuku kurallarına göre tesis edilen, kamu gücüne dayanılarak diğer tarafın rızasını aramaya gerek olmaksızın hukukî durumda tek yanlı irade açıklamasıyla değişiklik meydana getiren bir

işlem olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır. Bu nedenle, dava konusu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idari yargının görevli olduğu anlaşılmakla, davanın idari yargıda görülmesi gerekirken davanın görev yönünden reddi yolunda verilen kararda hukuki isabet bulunmamaktadır." Yine aynı hususta idari işlemin iptali için Samsun BİM 4. İdari Dava Dairesi 2021/1039 E. 2021/1254 K. Sayılı kararı, Adana BİM 1. İdari Dava Dairesi 2021/2161 E. 2022/442 K. Sayılı kararı ile de söz konusu idari işlem esastan bakılarak karar verildiği görülmektedir.

İtiraz konusu işlemin idari işlem niteliğinde olduğu anlaşıldığından İdari Yargı mahkemelerinin görevli olduğu anlaşılmakla Hakimliğimizin görevsizliğine karar verilerek aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur. "

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Ordu İdare Mahkemesi 01/12/2022 tarih ve E.2022/1657 sayı**ile**,** davanınçözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına, dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Bakılan uyuşmazlıkta; davacı şirkete yapılan ödemenin yersiz olarak yapıldığından bahisle, 652 sayılı KHK'nın 43/2.maddesi uyarınca yersiz ödenen toplam 135.820,80 TL'nin iki katı olan 271.641,60 TL'nin yasal faiziyle geri ödenmesinin istenilmesine ilişkin işlemin niteliği itibariyle davacıdan kendisine ödenen miktar kadar fazladan para istenmesini gerektiren bir hususun bulunduğu göz önünde bulundurulduğunda, sözü edilen işlemin idari para cezası olarak kabul edilmesi gerektiği, dolayısıyla idari para cezasının da 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olması ve anılan Kanun'un 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması, dava konusu idari para cezasının dayanağı olan 652 sayılı KHK'nin 43.maddesinde de "Kanun Yolu"na ilişkin özel bir hükmün olmaması nedeniyle, işbu uyuşmazlığa ilişkin görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri dikkate alınması gerektiği, davacı şirkete yersiz olarak yapılan ödemelerin iki katı tutarın yasal faiziyle birlikte iadesi istemine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmış olduğundan, 2247 Sayılı Yasanın 19. maddesi uyarınca görevli mahkemenin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulması gerekmiştir.."

III. İLGİLİ HUKUK

5. 652 sayılı Özel Barınma Hizmeti Veren Kurumlar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin "*Özel eğitim giderleri*" başlıklı 43.maddesininilk iki fıkrası şöyledir:

"(1) Engelliler için sağlık kurulu raporu düzenlemeye yetkili sağlık kurum veya kuruluşlarınca verilen Erişkinler İçin Engellilik Sağlık Kurulu Raporuyla asgari %20 oranında engelli olduğu, 18 yaş altı çocukların Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporu ile özel gereksinimi olduğu tespit edilen ve özel eğitim değerlendirme kurulları tarafından da eğitsel değerlendirme ve tanılamaları yapılarak 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında açılan özel eğitim okulları ile özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde verilen destek eğitimini almaları uygun görülen görme, işitme, zihinsel, bedensel yetersizliği olan bireyler ile dil ve konuşma, özel öğrenme güçlüğü, otizm spektrum bozukluğu olan bireylerden ilgili destek eğitim programında belirtilen yaşlardaki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı bireylerin eğitim giderlerinin her yıl Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenen tutarı, Bakanlık bütçesine bu amaçla konulan ödenekten karşılanır. Bu engelli bireylerin engel grupları ve dereceleri ile engelinin niteliğine göre eğitim programlarının kapsamı ve eğitim süreleri, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle yönetmelikle belirlenir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen eğitim hizmetini sunan veya yararlananların gerçek dışı beyanda bulunmak suretiyle fazladan ödemeye sebebiyet vermeleri durumunda bu tutarlar, iki katı ve kanunî faiziyle birlikte ilgililerden müteselsilen tahsil edilir. Bu fiillerin özel eğitim okulları ile özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri tarafından tekrarı hâlinde, ayrıca kurum açma izinleri iptal edilir."

6. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

" 1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari

mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

7. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Havva AYDINLI, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/02/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyasının bir örneği ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

8. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİKin, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

9. Dava, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi işleten davacı şirkete ait kurumda kurulu bulunan kamera kayıt sisteminin 30/12/2020-22/01/2021 tarihleri arasında arıza yapması nedeniyle kayıt yapmadığından bahisle, bu tarihlerdeki eğitimlere yönelik olarak ödenen 135.820,80 TL'nin 652 sayılı KHK'nın 43. maddesinin ikinci fıkrası gereğince iki katı olan 271.641,60 TL tutarındaki paranın tahsil edilmesi yolunda tesis edilen işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

10.Dava konusu edilen işlem, davacı vekili ve İdare Mahkemesi tarafından para cezası olarak nitelendirilmiştir.

11. Kamu kurumlarınca alınan idari kararların yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile kanuna aykırı olduğu ileri sürülerek açılan ve 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinde tanımlanan iptal davalarının amacı, idari işlemlerin idari yargı organlarınca denetlenerek, idarenin hukuka uygunluğunun sağlanmasıdır.

12.Dava dosyalarının incelenmesinden,Korganilçesinde faaliyet gösterendavacı şirket Merkezinde kurulu bulunan kamera kayıt sisteminin 30/12/2020-22/01/2021 tarihleri arasında arıza yapması nedeniyle kayıt yapmadığı iddialarıyla ilgili olarak Valilik Makamıncasoruşturma emri verildiği, Eğitim Müfettişleri tarafındanyapılaninceleme ve soruşturma sonucunda düzenlenen 21/12/2021 tarih ve 663.07-98 sayılı Raporda, Merkezinmüdürü hakkında disiplin yönünden 657 sayılı Kanun'un ilgili hükmü uyarınca kınama cezası verilmesi teklifinde bulunulduğu, davacı kurum ile ilgili olarak ise, kurumda var olankamera sisteminin kayıt yapmamasına karşın 30/12/2020-22/01/2021 tarihleri arasında vermiş oldukları eğitimlere yönelik olarak Korgan İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne tahakkuk ettirilerek ödenen 135.820,80 TL'nin,652 sayılı Özel Barınma Hizmeti Veren Kurumlar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 43. maddesinin 2. fıkrasıhükmü gereği iki katı ve kanuni faiziyle birlikte davacı şirketten geri alınması gerektiğiyönünde teklifte bulunulduğu; teklif üzerine, Korgan Kaymakamlığı İlçe Milli Müdürlüğü tarafından, 03/02/2022 tarih ve E-36581701 - 855,02- 42634850 sayı numarası ile verilen ve135.820,80 TL'nin iki katına tekabül eden, 271.641,60 TL tutarındaki paranın kanuni faizleriyle birlikte alınmasına ilişkin cezanın iptaline karar verilmesi istemiyle bakılan davaların açıldığı anlaşılmıştır.

13. Olayda, Vali oluru'yla düzenlenen müfettiş raporu üzerine tesis edilen işlem para cezası olarak nitelendirilmiş ise de, itiraza ve iptal davasına konu husus para cezası değil, kamera kaydı bulunmadığından ötürü belirtilen dönemde davacı şirkete yapılan eğitim ödemelerinin iki katı olarak geri alınmasına yönelik mali tekliftir. Kaldı ki, yaptırımın konusu olan 652 sayılı KHK'nın 43/2 maddesinde de lafzi olarak idari para cezasından veya kabahat fiilinden bahsedilmemektedir.

14. Bu durumda dava konusu edilen bu işlemin 652 sayılı KHK'nın 43/2 maddesi kapsamında idareye tanınan yetki kapsamında tesis edildiği ve işlemin, kamu gücüne dayalı, re'sen ve tek yanlı olarak tesis edilen idari işlem niteliği taşıdığı açık olduğundan, bu işlemin iptali istemiyle açılan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 2/1-a maddesinde sayılan iptal davaları kapsamında görüm ve çözümünde idari yargı yerlerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

15. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ordu İdare Mahkemesinin 01/12/2022 tarih ve E.2022/1657 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ordu İdare Mahkemesinin 01/12/2022 tarih ve E.2022/1657 sayılıBAŞVURUSUNUN REDDİNE,

27/02/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Doğan	Eyüp	Havva
TOPAL	AĞIRMAN	SARICALAR	AYDINLI

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN